

Over wat voor soort kind wordt er gesproken in Psalm 131:2?

De eerste twee verzen zijn als volgt weergegeven:

O Jehovah, mijn hart is niet hoogmoedig,
mijn blik is niet hooghartig;
ik loop niet met allerlei grootspraak te koop,
of met mijn eigen fantasieën.
Heb ik niet veeleer mijn ziel gekalmeerd en gesust,
zoals een gespeend kind op zijn moeder rust?
Als een dergelijk kind, zo is bij mij nu mijn ziel.

De psalmist beschrijft in vers 2 hoe hij zichzelf, zijn ziel, tot rust heeft gebracht. Hij illustreert dat met het beeld van een jong kind en zijn moeder. Veel vertalingen geven dit weer met 'gespeend kind', de NBV vermeldt alleen 'kind'. Er zijn ook vertalers die de weergave 'zuigeling' bepleiten, zoals Rabbi Avraham Chaim Feuer in zijn vertaling van de Tehillim: 'a suckling child'.

Het grondwoord hier is **gaamóel**, afkomstig van de werkwoordstam **g-m-l**. Alvorens in te gaan op de betekenis ervan is het goed om enkele andere woorden te beschouwen die ook op de jongste kinderen van toepassing zijn:

1. **joonéeq** wordt meestal vertaald met 'zuigeling', afkomstig van de stam **j-n-q**, 'zuigen' en
2. **“oel** wordt ook vertaald met 'zuigeling'; het werkwoord: –I. *being with young* –II. *milk-giving, milch*.

Het bestaan van deze laatste twee woorden dwingt in ieder geval tot een zekere terughoudendheid bij het vertalen van **gaamóel**.

Ter zake dan. Dit woord is afkomstig van het werkwoordstam **g-m-l**. Het gerelateerde werkwoord heeft verschillende betekenissen.

- Benjamin Davidson noemt in *The Analytical Hebrew and Chaldee Lexicon* de volgende betekenissen: I. *to retribute, to recompense* –II. *generally to do, show good or evil to any one* –III. *to mature, ripen fruit; intrans. to become ripe*. –IV. *to wean a child*.
- Koehler – Baumgartner (in *Lexicon in Veteris Testamenti Libros*) geeft als een van de betekenissen 'entwöhnen', daarbij specifiek verwijzend naar een aantal schriftplaatsen (1 Sam 1:23; Hosea 1:8; 1 Kon.11:20; Jes. 28:9 Jes. 11:8 en Psalm 131:2).
- Jenni-Westermann (*Theologisches Handwörterbuch zum Alten Testament*) wijst naar precies dezelfde teksten met '... die Bedeutung "(ein Kind) vollenden = entwöhnen" ...'.
- Ook andere woordenboeken geven, eigenlijk vrij unaniem, dezelfde verklaring.

Een 'gespeend kind' is in deze betekenis een klein kind dat niet meer borstvoeding krijgt, maar net iets ouder is. In bijbelse tijden kregen kinderen overigens langer borstvoeding dan vandaag de dag en in onze cultuur gebruikelijk, maar dat terzijde.

Toch zijn er vertalers en commentatoren die ook bij het woord **gaamóel** kiezen voor de vertaling 'zuigeling', daarbij denkend aan een zuigeling die na het drinken tevreden bij zijn moeder ligt; onder hen de genoemde Avraham Chaim Feuer. Hij geeft als toelichting een nuttige beschrijving:

'The translation follows *Rashi*. Just as a nursing baby is totally helpless and entirely dependent upon his mother, so am I completely dependent upon God. (...) *Targuma D'ha Targum* demonstrates how the *Targum* concurs with *Rashi's* original translation of **gamóel** as *suckling*, adding that the word is cognate with **gooméel**, *to perform kindness*, because the mother does a great kindness to the child by supplying it with her milk.

Elsewhere in the Scripture, we find the word **gamóel** used to describe the suckling who has been weaned from his mother's breast. *Radak* contends that this verse refers to a **gamóel**, *weaned* child, rather than to a suckling. The weaned toddler has achieved some measure of independence, yet he hovers beside his mother, for she is still his indispensable source of security, guidance and support. (...)

R' Hirsch attempts to reconcile both interpretations of **gamóel**. The Psalmist describes the epitome of contentment as a child who was nursing at his mother's breast and has just filled himself to satisfaction. The weaned infant lies contentedly "**aléi imóo**, *upon his mother*, i.e. carefree and cradled in loving arms.'

Drie commentatoren, drie verschillende beelden, en alle drie lieflijk en betekenisvol. Maar ... wat is precies de wijze waarop het beeld in deze Psalm wordt toegepast? Een paar observaties.

- a. Ten eerste wordt de relatie moeder-kind van toepassing gebracht op de psalmist zelf en diens ziel! Dat is dus wezenlijk een ander beeld dan wat de geciteerde *Rashi* beschrijft.
- b. Bovendien is het evenmin een beeld waarin de kleine specifiek tot rust wordt gebracht door bij zijn moeder te drinken; de voeding wordt hier niet genoemd noch gesuggereerd zoals *R' Hirsch* verondertelt.
- c. Als we vers 1 erbij betrekken, dan lijkt het meer te gaan om een kleine dreumes, die aanvankelijk opgewonden bezig was met van alles en nog wat – zoals dreumessen dat op die leeftijd tot vermoeiens toe doen – maar die door zijn moeder wordt opgepakt en daar, op haar arm, tegen haar aan, door haar wordt gesust en gekalmeerd – zoals moeders dat zo goed kunnen.

Voor dat laatste pleit ook dat hier het woord “**al**, ‘op’, dat wordt gebruikt. Het kind rust óp zijn moeder. Vertalingen die schrijven ‘bij zijn moeder’ zijn wat dat betreft minder duidelijk.

Dat tot kalmte brengen is de rol van de psalmist, zo staat het er. De psalmist pakt zichzelf, zijn ziel, bij de kladden en maant zijn onrustige gedachten tot kalmte en rust. Dat is het beeld dat de geciteerde *Radak* schetst; en dat beeld leek mij het meest nauwkeurig voor deze psalm en dat is de achtergrond van de genoemde vertaling.

Het nadeel van de weergave ‘gespeend kind’ is wel, dat die term vandaag de dag niet meer zo bekend is, voor een aantal lezers vergt het waarschijnlijk ook enige uitleg. Misschien was ‘dreumes’ een wat natuurlijkere weergave geweest; een mooi woord ook en met de juiste associaties voor de voorliggende psalm. Dat neemt niet weg, dat ‘gespeend kind’ wel het dichtst bij de oorspronkelijke woordbetekenis blijft ...

Laatst bijgewerkt: 31 mei 2019